

Wettelijk kader valgevaar

Bij werken op hoogte is er sprake van valgevaar. De meest voorkomende ongevalsscenario's zijn hierbij vallen van daken, vloeren, ladders, trappen of steigers. Niet alleen de hoogte, maar ook het karakter van de werkzaamheden en de directe omgeving bepalen het aanwezige gevaar. De meeste ongevallen door vallen ontstaan door het verlies van evenwicht, onvoldoende beveiliging of het ontbreken daarvan en verkeerd gebruik van arbeidsmiddelen zoals een ladder of steiger. Valgevaar moet worden voorkomen.

De werkgever moet de werkplek beveiligen bij werkzaamheden waarbij er sprake is van valgevaar. (1) De maatregelen moeten zo veel mogelijk het gevaar van vallen wegnemen. (2) Als dat om technische redenen niet kan moet de 'Arbeidshygiënische Strategie' worden gevolgd en moeten collectieve maatregelen worden genomen. (3) Indien collectieve maatregelen onvoldoende bescherming bieden dan moeten individuele maatregelen worden toegepast. (4) Wordt het valgevaar hiermee niet voldoende beheerst dan moeten PBM's worden gebruikt. Het aanpakken van valgevaar wordt urgenter naarmate de gevolgen van een val ernstiger zijn.

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbowet; Artikel 3 (geheel)

In dit artikel krijgt de werkgever de opdracht om het werk en omstandigheden zodanig te organiseren dat schade voor de werknemers is uitgesloten. Belangrijk is de RI&E waaruit beheersmaatregelen volgen. Werkzaamheden op hoogte mogen alleen worden uitgevoerd vanaf een veilige en ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer. Als dat niet mogelijk is, moet u het meest geschikte arbeidsmiddel kiezen om het werk zo veilig mogelijk te kunnen uitvoeren. Uit risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) zal moeten blijken wat het meest geschikte middel is in een bepaalde situatie.

Arbobesluit Artikel 1.37 Deskundig toezicht

Bij werken op hoogte en de aanwezigheid van jeugdigen op de arbeidsplaats is deskundig toezicht noodzakelijk.

Arbobesluit: Artikel 3.15. Markering gevaarlijke plaatsen

Dit artikel eist dat de werkgever situaties markeert of van signalen voorziet bij (val)gevaar of gevaar voor vallende voorwerpen. Ook het verplaatsen van voertuigen of personen dient hierin meegenomen te worden.

Arbobesluit: Artikel 3.16 Voorkomen valgevaar

Het Arbobesluit eist dat de werkgever maatregelen neemt om valgevaar te voorkomen. Er is in ieder geval sprake van valgevaar bij aanwezigheid van risicoverhogende omstandigheden, openingen in vloeren of als het gevaar bestaat om 2,5 m of meer te vallen. Dit kan door middel van het aanbrengen van een veilige steiger, stelling of werkvloer of het aanbrengen van doelmatige hekwerken en leuningen. Als deze voorzieningen niet aangebracht kunnen worden omdat bijvoorbeeld het aanbrengen ervan te grote risico's met zich meebrengt, mogen vangnetten of harnasgordels met lijnen worden gebruikt.

Arbobesluit: Artikel 3.28 Stabiliteit en stevigheid

Werkplekken zijn stabiel en voldoende stevig. Tijdens het gebruik wordt de stabiliteit en sterkte regelmatig gecontroleerd.

Arbobesluit: Artikel 7.23 Algemeen

Werkzaamheden op hoogte mogen alleen worden uitgevoerd vanaf een veilige en ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer. Als dat niet mogelijk is, moet u het meest geschikte arbeidsmiddel kiezen om het werk zo veilig mogelijk te kunnen uitvoeren. Uit de risico-inventarisatie en -evaluatie (R&E) zal moeten blijken wat het meest geschikte middel is in een bepaalde situatie. Het gebruik van de ladder als werkplek moet zoveel mogelijk beperkt worden tot situaties waarin het gebruik van een ander veiliger arbeidsmiddel niet gerechtvaardigd is in verband met het geringe risico en

- vanwege de korte gebruiksduur, of
- vanwege bestaande kenmerken van de locatie die de werkgever niet kan veranderen.

Arbobesluit: Artikel 7.23A Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van ladders en trappen

Ladders en trappen worden zodanig geplaatst dat hun stabiliteit tijdens gebruik is gewaarborgd. Het wegglijden van de ladder wordt tegengegaan. Toegangsladders steken tenminste 1 m boven het toegangsniveau uit.

Arbobesluit: Artikel 7.23B Specifieke bepalingen betreffende steigers

Als de fabrikant / leverancier geen sterkte- of stabiliteitsberekening beschikbaar stelt, dan moet deze alsnog worden uitgevoerd, tenzij de steiger wordt opgebouwd volgens een algemeen erkende standaardconfiguratie.

- Als bepaalde delen van de steiger niet gebruiksklaar zijn, dan worden deze gemarkeerd en afgebakend.
- Steigers worden alleen opgebouwd, afgebroken of ingrijpend veranderd onder leiding van een bevoegd persoon en door werknemers die voor de beoogde werkzaamheden een specifieke opleiding hebben ontvangen.

Arbobesluit: Artikel 7.23C Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen

Dit artikel geeft specifieke voorschriften voor het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen. De betrokken werknemers moeten een adequate en specifieke opleiding hebben ontvangen.

Arbobesluit: Artikel 7.23D Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van werkbakken

Artikel 7.23d van het Arbobesluit geeft aan dat het alleen nog met hoge uitzondering toegestaan is om werkzaamheden te verrichten vanuit een werkbak of werkplatform welke gehesen wordt door een kraan. De voornaamste aanleiding om artikel 7.23d van het Arbobesluit aan te passen is de noodzaak het onterecht gebruik van werkbakken terug te dringen. Om die reden worden er aanvullende eisen gesteld aan gebruikers. Afhankelijk van de werkzaamheden dienen voorafgaand aan de werkzaamheden geschikte alternatieve werkmethodeën beoordeeld te worden. Hierbij kun je denken aan:

- Inzet van een hoogwerker.
- Inzet van een laagwerker.
- Realiseren van een tijdelijke (werk)steiger.
- Overige...

Mocht de situatie zich voordoen dat, na afweging van alternatieve werkmethoden, toch een dringende noodzaak aanwezig blijkt om met een hijs-of hefwerktuig en werkbak of werkplatform te werken, dient in ieder geval het volgende georganiseerd te worden:

- Het opstellen van een werkplan.
- Het opstellen van een risico-inventarisatie & evaluatie behorend bij het werkplan.
- Het voorleggen van de documenten aan een deskundige.
- Het verrichten van een melding bij de Nederlandse Arbeidsinspectie.

Arbobesluit: Artikel 7.34 Steigers

De veiligheid van de constructie van een steiger wordt regelmatig gecontroleerd door een ter zake deskundig persoon, in ieder geval vóór de ingebruikneming en verder na ieder wijziging in de constructie van de steiger, na een periode waarin de steiger niet is gebuikt, na abnormale weersomstandigheden en na iedere uitzonderlijke gebeurtenis

Handige tools en links

Kijk voor handige tools en links op www.vallenvanhoogte.nl.